

EM 2015/62

EM 2015/111

EM 2015/138

Randi Vestergaard Evaldsen

13. oktober 2015

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut peqquneqassasut tunngaviusumik inatsisissamik piareersaasussanik ataatsimiititaliussasut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Per Rosing-Petersen, Partii Naleraq)

(Siullermeernera)

Tunngaviusumik inatsisissamik piareersaanermi ataatsimiititaliamik pilersitsinissamik UKA2011 Inatsisartut isumaqatigiittut Naalakkersuisunut suliakkiissutaata aallarnisaqqinneqarnissaanik nalunaarusiamillu suliaqarnerup naammassineqarnissaanik Naalakkersuisut suliaqaqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

(Siullermeernera)

Kalaallit Nunaata Tunngaviusumik Inatsisissaanik suliaqartussamik isumalioqatigiissitamik kingusinnerpaamik 2016-ip naalernerani Naalakkersuisut pilersitseqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut Aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Jens Immanuelson Siumut)

(Siullermeernera)

Partiit assigiinngitsut pingasut immikkoorlutik siunnersuuteqarput imatut, Kalallit Nunatta tunngaviusumik inatsisitaarnissaanut ataatsimiititaliussasugut. Partiit taakku ilumoorput nassuiaanerattut, tunngaviusumik inatsit imaluunniit nunami naalakkersuinikkut aaqqissuussineq tunngaviussasoq naalagaaffittut namminersortutut ingerlalissagutta.

Eqqarsarnartua imaluunniit eqqumiitsutaa uaniippoq, partiit pingasuusut sumilluunniit piviusorsiorpalaartumik tunngaveqaratik saqqumiimmata. Naalagaaffittut namminersortutut suaarutiginnissarput ajoraluartumik piviusorsiunngilaq, qaninngilarpulluunniit – aningaasatigit inissisimanitta takutilluinnarpaa naalagaaffittut namminersortutut sulii piareeqqanngitsugut. Tamanna Siumup, IA-p aammalu Parti Naleqqap ilisimalluinnarpaat. Siunnersuutit ukua imatut oqariartuuteqarnerupput, neriuutinik piviusorsiunngitsunik pilersitsiniarlutik innuttaasut isumaqalersinniarlugillusooq namminersulernissarput aallartheriaannaasoq.

Partii Naleraqqap Siumullu nalilersorsimavaat inuiaqatigiitta aningaasaataanniit 20 millionit tungaannut aningaasartuuteqassasoq, tunngaviusumik inatsisitaarniarnermi piareersaataasumik ataatsimiititaliassap aningaasat atugassai. Partiit taakku ataasinnguamilluunniit siunnersuuteqanngillat aningaasaliissutissat takku 20 millionit atussangatitat suminngaanniit tiguneqassanersut, taamaammat apeqqutigerusuppara ilissinnut: Tunngaviusumik inatsisitaarniarluta piareersaataasumik ataatsimiititaliassap aningaasartuutissai suminngaanniit aningaasalersorniarpisigit? Amerlangaatsiarpuq Kalaallit Nunaanni apeqqummik akissutissarserusuttunik.

Eqqarsassanngilasi aningaasaqarnermik eqqartuina maanga killeqartinniariga. Erniinnaarsuaq uterfigeqqissavara. Siullermik Namminersornerput oqaluuserilaaqqaassavara.

Namminersornerput 2009-mi aallarnerneqarpoq, Namminersulernittalu isumaqatigiissutaani allaqqavoq, susassaqarfinnik imaluunniit suliaassaqarfinnik assigiinngitsunik Kalaallit Nunatsinnut angerlaassisinnaasugut. Aamma isumaqatigiissutaavoq susassaqarfinnik angerlaassisarnissarput nammineq akilissagipput, susassaqarfiitmaanga nuunnialeraangatsigit. Demokratiniit nipituuliutiginnikkaluarlugu nassuerutigisinnaavarput, susassaqarfiit amerlasuut sulii angerlaatinnginnatsigit – angerlaassimanninnerinut peqqutaanerpaapput, akissaqannginnerput aammalu sulisoqarnikkut isumalluutit amigarmata, angerlaassugassagut utaqqisitaarujoorput.

Pissusissamisoornerussannginnerluni, susassaqarfiit utaqqiinnartut tullerriaarlugit suliareqqaarutsigit, siunissaq ungasinnerusoq isumannaassagutsigi? Eqqarsarluarnerussanngila Naaminersornitta isumaqatigiissutaa qivialaaqqaarlugu periarfissartaanik misissuilaqqaarluta?

Tamanna ilanngullugu aamma akisinnaasuugussiuk iluassaqaq.

Aningaasaqarnermut uteqqilaarutta. Ulluni makkunani ukiaanerani ataatsimiinitsinni aningaasaqarnermut inatsisissaq suliarileruttorparput, siunnersuutillu siumungaaq pilersaarutigaa amigartoorutaasumik inernejarnissaa. Inatsisissatut siunnersuutip aningaasanik isertitassatut annersaat – tassalu 3,7 milliard koruunit – naalagaaffimmiit tapisiaapput (bloktilskudit). Isumaqtigiissutigisinnaarvarpummi namminersortutut naalagaaffinngussagutta taava naalagaaffiup tapiissutaa peerneqassasoq? Namminersorneq isumaqarpoq aningaasaqarnikkut namminersorneq.

Bloktilskudip saniatigut naalagaaffiup aamma akilersugarai susassaqrarfiit suli angerlaanneqarsimannngitsut isumaginissaat, assersuutigiinnarlugu akilersugaanut ilaapput eqqartuussiveqarnermut nunanullu allanut tunngasut. Susassaqrarfiit pineqartut ukiut tamaasa milliardinik naleqarput. Tamatumani aamma naatsorsuutigaara isumaqtigiissutigigipput susassaqrarfiit pineqartut nammineq ingerlatilerutsigik nammineq akilertussaallugit, namminersortutut naalagaaffinngussagutta?

Imak aamma oqaatigineqarsinnaavoq, massakkutut ingerlatsinitsinni 5 milliardit amigaatigissavagut ukiumut, naalagaaffittut namminersortutut pivusorsiorpalaartumik tunngaveqarluta namminersorluta naalagaaffinngussagutta. Ilissinnut apeqqutissara ajornannngitsunnguamik akisinnaassavarsi:

Aningaasarpassuit pineqartut nunatta isertitassaattut qanoq ilillusi nassaariniarpisigit? Tamanna pinngitsoorasi akisinnaasariaqarparsi, siunnersuutigisassinnut tunngalluinnarmat. Akisinnaanngikkussiuk, Demokratiniit imatut paasissavarput, siunnersuutersi tassatuaasoq asuli nuannariinnarlugu pisariaqannngitsumik pivusorsiorpalaanngitsumillu eqqartuineq.

Oqaaserineqartut tunngavigalugit siunnersuutit pingasuusut itigartippavut.